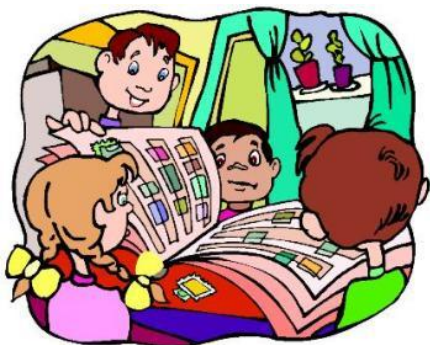

KOLEKCININKAS

2014 m.

Nr.1 (8)

Mažeikių muziejaus leidinys jaunesniojo amžiaus moksleiviams apie kolekcionavimą

2003/2004 metais Mažeikių muziejus leido nediduką informacinę leidinuką moksleiviams „Kolekcininkas“. Trumpi pasakojimai buvo skirti tiems, kurie domisi kolekcionavimu ir ne tik: su moksleiviais pasidalindavome naujienomis iš pinigų pasaulio, įdomiais pašto ženklais, pasakojome apie muziejus bei privačius asmenis, sukaupusius neįprastas kolekcijas. Metai bėga labai greitai. Praėjus dešimtmečiui norėtusi leidinuką „atgaivinti“, prikelti iš miego – šįkart elektroniniame pavidale. Tikiu, kad esate šaunūs ir kūrybingi: pieškite, fotografuokite, aprašykite savo, giminaičių ar draugų įdomias, neįprastas kolekcijas - mielai pasidalinsime su visais „Kolekcininko“ skaitytojais.

KAS KĄ RENKA?

Žmonės mėgsta rinkti pačius įvairiausius daiktus:

senas monetas, už kurias jau nieko nebenupirksi, atvirukus, prieš daugelį metų siųstus paštu, senas patefono plokšteles, sagas, degtukų dėžutes, raktų pakabukus, arbatos ar cukraus pakelius, magnetukus ant šaldytuvo, jūros kriaukleles ar tušinukus iš įvairių oro uostų, vabzdžius, retas knygas, atvirukus... Kolekcininko rinkinyje visi šie daiktai įgauna naują, kartais labai

svarbią reikšmę.

Rinkėjas ar kolekcininkas? Pirmasis labiau taikomas ką nors renkantiems, tačiau ne kruopščiai-nemažai žmonių vaikystėje ką nors rinko, bet taip ir nesurinko įdomios, kuo nors ypatingos kolekcijos. Svarbiausia kolekcininkui-kaip rinkti. Net vertingi daiktai, surinkti be žinių, be tikslo-tai dar nėra kolekcija. Ji prasideda tik tada, kai kiekvienas daiktas turi ryšį vienas su kitu, kai kolekcininkas žino kiekvieno daikto istoriją.

ĮVAIRIOS KOLEKCIJOS MAŽEIKIŲ MUZIEJUJE

Muziejaus saugyklose ilsisi daugybė pačių įvairiausių eksponatų, kurie, atėjus jų eilei, parodomi lankytojams muziejaus salėse, tačiau kartą šovė mintis į muziejų pakviesti įdomias kolekcijas sukaupusius mažeikiečius, kad galėtų savo kolekcija pasidžiaugti ir kitiems parodyti. Tad karts nuo karto ėmėme rengti parodas „Iš privačių kolekcijų“. Pamėginsime prisiminti, kokios kolekcijos papūvojo Mažeikių muziejaus salėse.

2003 m. sausį į muziejų lankytojai ėjo pasižiūrėti ąsočių. V. Juškevičiūtė, ąsočius kolekcionuoti pradėjusi 1981 m., parodoje pristatė 452 ąsočius iš 23 pasaulio šalių. Kiekvienas ąsotis-didelis ar mažas turi savo atkeliavimo ar padovanojimo istoriją,

aprašytą tam skirtoje knygoje.

Prisiminkite perskaitytas pasakas-ar pastebėjote, kad net ir pasakose sutinkami ąsočiai: ant tvorų užmauti, pilni auksinių pinigų. Lapei besisvečiuojant pas gervę vaisės buvo patiektos ąsotyje. Ar skaitant pasakas gali šauti į galvą mintis ąsočiais taip stipriai susidomėti, kad imti ir pradėti juos kolekcionuoti ?

UŽDUOTIS KLASEI : grįžę į namus, pasidomėkite, ar namuose turite ąsočių ir pamėginkite nupiešti. Na, jei piešti neturite laiko-pavasaris už lango kviečia į lauką, tai susirinkę klasėje aptarkite savo namučiuose turimus ąsočius: kokio dydžio (gal mažyčiai, suvenyriniai, į delną telpantys), iš kokios medžiagos pagaminti-moliniai, stikliniai, ir žinoma, gal įdomią istoriją galite papasakoti: gal Kaziuko mugėje pirktas, ar senas senutėlis, močiutės ilgai naudotas.

2003 m. kovo mėn. Mažeikių muziejaus salėse „apsigyveno“ neįprasta kolekcija. Parodoje „Šalia oranžinio kamuolio“ lankytojams buvo pristatyta palangiškio D.Gedminto krepšinio marškinėlių kolekcija. D.Gedminto kolekcijoje sukaupta 20 klubų iš 10 valstybių sportininkų marškinėliai, padovanoti 29 krepšinininkų.

Dažnai marškinėliai į Donato kolekciją atkeliauja patys, niekieno neprašomi. Kai jų kiekis viršijo 100, vyrukas sako liovėsi skaičiuoti.

Sekančiame „Kolekcinių“ numeryje pasakojimą apie kolekcijas, eksponuotas Mažeikių muziejuje pratęsime.

Kokių esama muziejų ?

Joniškyje, 2009 metais buvo įkurtas pirmas Lietuvoje krepšinio muziejus. Jame lankytojai gali susipažinti su Joniškio ir visos Lietuvos krepšinio istorija. Muziejuje yra daug asmeninių legendinių Lietuvos krepšinininkų daiktų ir iškovotų apdovanojimų ir net Arvydo Sabonio sportinį batelis, kuriuo avėdamas jis paskutinį kartą žaidė už Lietuvos rinktinę.

Ar žinai, kad...

2011m. Lietuvos bankas išleido 1 lito monetą, skirtą krepšiniui.

Monetą, sveriančią 6,25 g iš vario ir nikelio lydinio nukaldino Lietuvos

monetų kalykla. Taip pat bankas išleido ir auksinę 50 litų monetą, skirtą krepšiniui. Auksinė krepšinio kamuolio pavidalo moneta perpus lengvesnė nei 1 lito-ji sveria 3,1 g.

Tekstą paruošė muziejininkė Živilė Ruikienė. Panaudotų iliustracijų šaltiniai : http://www.lb.lt/moneta_krepšiniui , <http://lithuania.souvenirbay.com/> , http://www.123rf.com/photo_14095640_cartoon-illustration-of-a-girl-chasing-a-butterfly.html , <http://www.kaisidoriumuziejus.lt/enciklopedija/index.php?title=%C4%84sotis>

KOLEKCININKAS

2014 m.
Nr.2 (9)

Mažeikių muziejaus leidinys jaunesniojo amžiaus moksleiviams apie kolekcionavimą

Mokslo metams baigiantis „Kolekcininko“ skaitytojams pristatau antrąjį šių metų numerį.

Kaip byloja leidinuko pavadinimas, ir toliau tęsiu paskojimus apie kolekcionavimą, įvairius muziejus, įdomias kolekcijas, kurios pabūvojo parodose Mažeikių muziejuje.

Gaila, kad esate nedrąsūs ir mūsų dar nepasiekė jūsų pasakojimai ar nuotraukos apie turimas jūsų pačių ar draugų kolekcijas.

KAS KA RENKA?

Monetos kuprinėje, monetos parduotuvėje, monetos kišenėse... Atrodytų, kad jų pilna visur. Kodėl pasaulyje kažkas turėtų jas rinkti ?

Taigi , kodėl žmonės renka monetas ? Atidžiam tyrinėtojiui ar smalsiam kolekcininkui kiekviena moneta gali tapti netikėtu žinių šaltiniu ir papasakoti įdomią istoriją : monetose gali būti užfiksuoti miestų pavadinimai, herbai, valdovų vardai; monetose galima rasti puikių portretų, seniai išnykusių meno kūrinių, architektūros

paminklų, įvairių epochų kostiumų, valdovų karūnų ir net šukuosenų. Monetas tyrinėti smagu- galima iš jų sužinoti kažką naujo, pasidžiaugti savo kolekcija ir parodyti draugams, smagu rasti bendraminčių. Kolekcionuojant yra tikslas pildyti kolekciją ir nenustoti ieškoti.

PRIETARAI

Radus senovinę monetą, būtina iš karto apspjauti abi jos puses, kitaip lydės velnio prakeiksmas.

Moneta su skylute neša laimę, o rastą ant žemės monetą galima pakelti tik tuo atveju, jei ji guli atsukta herbine puse.

ĮVAIRIOS KOLEKCIJOS MAŽEIKIŲ MUZIEJUJE

Pirmame „Kolekcininko“ numeryje pristačiau porą kolekcijų, kurias galėjo pamatyti lankytojai, apsilankę Mažeikių muziejuje. Šį pasakojimą tęsiu toliau.

Pavasaris turi nemažai išskirtinių dienų: kovo 4d.-Kovarnių arba špokų diena, kovo 10d.-Keturiasdešimties paukščių diena, kovo 19 d. - Pempės diena, kovo 25-oji-Gandrinės. Aplinkui pasklinda paukščių klegesys, vaikai, žaisdami giesmininkus gali pamėgdžioti švilpynėmis. 2004 m. kovą muziejaus lankytojai turėjo galimybę pasidžiaugti įvairiomis švilpynėmis - 201 švilpynę parodai pristatė J. Zaborienė ir L. Noreikienė.

Tad

Smagi Užgavėnių šventė neįsivaizduojama be kaukių. 2005 m. vasarį muziejuje buvo surengta paroda, skirta Užgavėnėms. Parodoje galima buvo išvysti įspūdingą 97 kaukių iš įvairiausių šalių ir 13 raganaičių kolekciją, kurią surinko Šeštakauskų šeima. Beje, šiemet Lietuvos paštas išleido pašto ženklą, skirtą Užgavėnių šventei paminėti. Pašto ženklą dailinkė sukūrė, panaudojusi Šiaulių „Aušros“ muziejuje esančių Užgavėnių

kaukių nuotraukas.

Kokių esama muziejų ?

Vilniuje, Totorių g.2/8 yra įsikūręs Pinigų muziejus. Muziejuje galima ne tik pamatyti kokie buvo pirmieji pinigai, bet ir sužinoti, kaip atrodo 100 000 000 000 000 dolerių banknotas, kaip seniau buvo baudžiami pinigų klastotojai, kas yra muštinis, kiek kainuotumėte, jei būtumėte auksinis: specialios svarstyklės Jūsų kūno masę pavers auksu ir parodys Jūsų „vertę“ litais, doleriais, eurais ar kita pasirinkta valiuta kompiuterio monitoriuje. Kompiuteriniai terminalai, gausybė interaktyvių priemonių skatina savarankiškai ieškoti atsakymų, tad muziejuje nuobodžiauti neteks.

Ar žinai, kad...

didžiausia moneta, kurią galėtų savo presais nukalti Lietuvos monetų kalykla, būtų 15 cm skersmens, stambiausia - 3 cm, o sunkiausia-net 15 kg.

Suglaudus į vieną gretą visas apyvartoje esančias Lietuvos Respublikos monetas, jos nusidriektų beveik 800 km, o visos kartu svertų daugiau kaip tūkstantį tonų.

Tekstą paruošė muziejininkė Živilė Ruikienė. Panaudotų iliustracijų šaltiniai : <http://www.briefmarkenhaus-heubach.de/muenzen-oesterreich-silber-5-euro.html> ; <http://www.15min.lt/naujiena/verslas/bendroves/pasto-zenkla-papuos-lietuviskos-uzgaveniu-kaukes-663-405292> ; http://www.lb.lt/lietuvos_banko_pinigu_muziejus ; <http://www.bank.lv/nauda/sudraba-monetas>

KOLEKCIŅINĶAS

2014 m.
Nr. 3 (10)

Mažeikių muziejaus leidinys jaunesniojo amžiaus moksleiviams apie kolekcionavimą

Sveiki!

Vasara baigėsi, o kartu baigėsi ir atostogos. Esu įsitikinusi, kad atostogų metu keliavote, parsivežėte daug įspūdžių. Gal aplankėte įdomų muziejų ar papildėte savo kolekciją nauju suvenyru? Belaukdama jūsų pasakojimų, papasakosiu, ką įdomaus man teko aplankyti atostogų metu.

Kokių esama muziejų ?

Ar pažįstate garsųjį melagį baroną Miunhauzeną? O gal esate skaitę knygėlę apie jo garsius nuotykius? Jei taip, tai tikriausiai atsimenate elnią, kurio viršugalvyje išdygo vyšnios medelis. Pasirodo, kad šis ponas „gyvena“ ne tik knygoje. Šią vasarą sužinojau, kad Latvijoje, 50 km nuo Rygos, Duntėje, įkurtas Miunhauzeno muziejus. Prie keliuko, vedančio į muziejų, lankytojus pasitinka didelė barono Miunhauzeno, skriejančio ant patrankos sviedinio, figūra. Muziejus įsikūręs dviejų aukštų namuke. Pirmajame aukšte galima sutikti mano jau minėtą elnią su vyšnių medeliu tarp ragų, nusifotografuoti vaškinės barono Miunhauzeno figūros draugijoje, apžiūrėti medžiokės trofėjų kambarį. Mergaitėms turėtų patikti barono damos Jakobinos miegamasis. Antrajame muziejaus aukšte rasite net dvi kolekcijas: įžymių Latvijos žmonių vaškinių figūrų kolekciją bei alaus bokalų kolekciją. Stiklinėse vitrinose sutilpo 2000

yra

alaus bokalų iš 50 šalių. Na, o jei pasitaikys puikus oras, galite išmėginti taką, vedantį mišku link Baltijos jūros. Kad keliauti 4,3 km ilgio taku nepabostų, miške „pridygę“ įvairių, iš medžio drožtų figūrų, pasakojančių apie Miunhauzeno nuotykius.

Beje, muziejaus bilietų kasoje nusipirkau atviruką su barono Miunhauzeno atvaizdu, priklijavau pašto ženklą, taipogi skirtą šiam heojui, ir užrašius linkėjimus iš Miunhauzeno pasaulio, išsiunčiau draugams - pašto dėžutė kabojų pritvirtinta

prie muziejaus sienos.

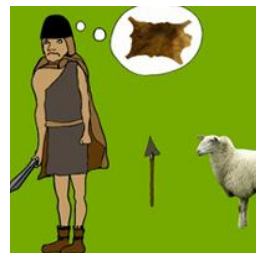
Truputis pinigų istorijos

Šiandien sunku įsivaizduoti gyvenimą be pinigų. Tačiau senų senovėje žmonių bendravimas buvo neatsiejamas nuo mainų. Pradėję gyventi bendruomenėse, žmonės pamatė, kad galima pasidalinti darbais. Vieniems sekėsi gaminti ginklus, kitiems medžioti ar žvejoti. Tad žmonės ėmė mainytis. Dažnai pinigais tapdavo gyvuliai, žuvys, kailiai, grūdai. Žmonės mainė turimus daiktus į kitas jiems reikalingas prekes. Tačiau tokie manai buvo nepatogūs. Žmonės, mainantys daiktus, ne visada norėdavo iškart įsigyti kitų

O tokie pinigai kaip grūdai, tabakas per ilgą laiką sunyksta, gyvuliai gyvena ribotą laiką. Tada atsirado primityvūs pinigai, kuriuos galima buvo lengviau suskaičiuoti, pasidėti ilgesniam laikui. Pinigais yra buvę

akmenys, dramblio šeriai, kriauklės. Mokslininkai yra suskaičiavę maždaug 200 kriauklių rūšių, senovėje atlikusių pinigų funkciją. Senovės Kinijoje, Korėjoje, Indijoje pinigais laikytos ovalo formos *kauri* kriauklelės dažnai randamos su pragręžta skylute. Manoma, kad vietos gyventojai ant virvutės suvertas kriaukleles nešiodavo kaip pinigų vėrinį. Japonijoje pinigus atstojo bambuko lazdelės ir dramblio kaulo plokštelės, pažymėtos tam tikrais hieroglifais. Etiopijoje buvo naudojami druskos pinigai, o centrinėje Amerikoje pinigus atstodavo džiovintos kavos pupelės. Taigi, pinigų neišrado

geriau

daiktų.

ĮVAIRIOS KOLEKCIJOS MAŽEIKIŲ MUZIEJUJE

Toliau tęsiu paskojimą apie tai, kokių kolekcijų esame turėję muziejaus salėse. Priminsiu, kad tai privačių asmenų kolekcijos. Džiugu, kad mums pavyko juos prikalbinti, kad įdomiomis kolekcijomis pasidalytų ne tik su artimaisiais bei draugais, bet ir su muziejaus lankytojais.

Atšalus orams mus dažnai sušildo puodelis skanios arbatos. 2005m. gruodį Mažeikių muziejuje buvo atidaryta paroda, skirta pažinti arbatos gėrimo tradicijas. Parodoje buvo galima pamatyti ne tik arbatos pakelių ir etikečių kolekciją, susipažinti su žolininkės J. Balvočiūtės arbatžolių įvairove, bet ir paskanauti įvairių arbatų. Lankytojus vaišino žolininkė ir arbatos parduotuvė „FS“. Ta proga lankytojams parodėme ir senų virdulių iš Mažeikių muziejaus fondų kolekciją.

Ar žinai, kad...

2005 metais Latvijos bankas išleido proginę sidabrinę 1 lato vertės, skirtą baronui Miunhauzenui. Moneta sveria 31,47 g bei yra 38,61mm skersmens.

monetą

Tekstą paruošė bei Miunhauzeno muziejuje fotografavo muziejininkė Živilė Ruikienė. Panaudotų iliustracijų šaltiniai : <http://www.bank.lv/nauda/jubilejas-moneta-barons-minnhauzens>, <http://www.kindernetz.de/infonetz/geld/tauschhandel/-/id=32926/nid=32926/did=32888/r86ijk/>, <https://www.tausch-dich-fit.de/wissen>

Sveiki !

Dienos bėga labai greitai, jūs jau džiaugiatės artėjančiomis atostogomis, o aš skubu parengti paskutinį šiais metais „Kolekcininko“ numerį. Būtų smagu, jei imtumėte ir parašytumėte savo pasiūlymus, ką norėtumėte rasti ateinačių metų laikraštuke. Stengsiuosi rasti įdomios informacijos, atsakymų į įvairius klausimus ir mielai dalinsiuosi su jumis. Smagių atostogų ir linksmų švenčių !

Naujos monetos piniginiėje

Netolimoje ateityje mūsų šalies gyventojams teks priprasti prie euro monetų ir banknotų. Pirmieji eurų banknotai ir monetos buvo išleisti 2002 m. sausio 1 d. dvylikoje Europos Sąjungos valstybių. Europos Sąjungos narių skaičius augo ir dabar yra jau 28 valstybės narės. Eurais yra šiuo metu 18 Europos Sąjungos valstybių narių. Dvi narės - Danija ir Jungtinė Karalystė eurų nenaudoja, tačiau eurus naudoja keletas šalių, kurios nėra Europos Sąjungos narės : tai Monakas, Vatikanas ir San Marinas. Euro zonos šalyse naudojami banknotai yra vienodi visoms valstybėms. Monetų viena pusė taip pat yra vienoda, o kita pusė – skiriasi: joje pavaizduotas konkrečios šalies sukurtas piešinys. Todėl nenustebkite, jei piniginiėje ar kišenėje atsidurs nematyta euro moneta. Nors viena monetų pusė ir skiriasi, jos galioja visoje euro zonoje. Tikriausiai jau teko girdėti, kad lietuviškose euro monetose - mums gerai pažįstamas Lietuvos herbas. O ką vaizduoja kitos valstybės euro monetose? Kai kurios šalys visas euro monetas papuošė tuo pačiu piešiniu, o kitos kiekvienai iš aštuonių euro monetų paskyrė po kitokį paveikslėlį. Štai keletas pavyzdžių : visas belgiškas monetas puošia Belgijos karaliaus Alberto II atvaizdas, o pačiose smulkiausiose 1, 2 ir 5 euro centų monetose austrai pavaizdavo savo mylimiausias, į Raudonąją knygą įrašytas Alpių gėles, 1 euro monetoje – austrų kompozitoriaus Volfango Amadejaus Mocarto portretą. Vokiškuose variniuose centuose pavaizduota ąžuolo šakelė. Brandenburgo vartai, primenantys Vokietijos padalijimą ir sujungimą puošia 10, 20 ir 50 centų monetas, o erelis - 1 ir 2 eurų monetas. Visose Airijos euro monetose sutiksime tradicinį airių muzikos instrumentą-arfą.

Ar žinai, kad...

Įvedant eurą 2002 metais, buvo atspausdinta 4,3 milijardo euro banknotų ir nukaldinta 17 milijardų euro monetų. Sudėjus visus tuomet pagamintus euro banknotus į vieną eilę, galima būtų ištempti euro banknotų girliandą nuo Žemės iki Mėnulio ir dar pusę kelio atgal.

2014 m. Lietuvos monetų kalykla planuoja nukaldinti 217 milijonų euro monetų.

ĮVAIRIOS KOLEKCIJOS MAŽEIKIŲ MUZIEJUJE

2003 m. gruodį, Šv. Kalėdų proga muziejuje buvo atidaryta paroda „Angelų Lankytojus džiugino įvairiausios angelų statulėlės, karpiniai, eglutės papupošalai ir dar daugybė mažų mielių angeliškų daiktelių. Parodai savo kolekcionuojamas angeliukų skulptūrėles paskolino B. Kavaliauskienė ir tuomet buvusi moksleivė V. Gedžiutė. Parodą papildė angelų skulptūros iš Mažeikių muziejaus rinkinių.

šventė“.

dar

Kokių esama muziejų ?

Ar teko girdėti, kad 2010 m. Anykščiuose duris atvėrė pirmasis Lietuvoje bei penktasis pasaulyje Angelų muziejus? Jo ekspozicijos pradžia tapo privati sukaupytų angelų kolekcija. Per šimtą angelų – didžiąją dalį kolekcijos skulptūrų, tapybos ir grafikos kūrinių muziejui padovanojo išėivė Beatričė Kleizaitė–Vasaris. Nuo pat Angelų muziejaus atidarymo ieškoma įvairių būdų pildyti kolekciją, skelbiama akcija “Dovanok angelą Angelų muziejui”. Vis daugiau meno kūrėjų muziejui padovanoja savo kūrinių. Muziejui angelus aktyviai dovanoja ne tik menininkai – jų atneša ir vaikai, muziejaus lankytojai. Kiek yra žinoma, šiuo metu pasaulyje tėra keturi panašūs muziejai: JAV Viskonsino valstijoje, Ispanijoje, Serbijoje ir privati kolekcija Vokietijoje.

Kalėdinis paštas

Artėjant šventėms, žmonės siunčia ne tik įprastus laiškus, bet ir nemažai sveikinimų. Kasmet, prieš Kalėdas, Lietuvos paštas išleidžia specialių pašto ženklų. Smagu, kai voką galima papuošti nuotaikingu ženklu. Kolekcionuojantys pašto ženklus ir besidomintys tik kalėdiniais ženklais galės papildyti savo kolekciją 42-uju ir 43-uju šventiniu lietuvišku pašto ženklu: pirmąjį ženklą, skirtą Šv. Kalėdoms, „Lietuvos paštas“ išleido 1994-12-03.

Dovana kolekcininkui

24-ą gruodžio ateina Kalėdų senelis. Bet iš kur jis? Amerikiečiai kad jis gyvena Šiaurės ašgalyje. Suomia tvirtina, kad Kalėdų buveinė yra Laplandijoje. Austrai neturi tvirtos nuomonės, ir mano, Kalėdų senelis neturi pastovaus būsto-jis gyvena ten, kur yra draugiškumas ir gėris, kur dar tikima stebuklais.

sako,
senelio
kad

Malonus, draugiškas senas ponas balta barzda, raudonais skruostais ir šelmiškai blizgančiomis akimis, pasipuošęs raudonu paltu ir kepure: štai tokius medalius-sidabrinį ir varinį, tinkančius dovanoti šv. Kalėdų proga, nukaldino Austrijos monetų kalykla „Münze Österreich“.

Tekstą paruošė muziejininkė Živilė Ruikienė. Panaudotų iliustracijų šaltiniai : <http://www.helles-koepfchen.de/?suche=euro&Seite=2> ; <http://www.post.lt/lt/el-parduotuve/item/2014-11-08-serija-sv-kaledos-naujieji-metai> ; <http://www.muenzen-news.de/aktuell/19-eu-land-mit-euro-als-waehrung-litauen> ; <http://www.muenzeoesterreich.at/produkte/weihnachtsmedaille-2014-silber>